

MOTORRIJTUIGENBELASTING (MRB) EN AUTOLEASEMAATSCHAPPIJEN

CS, 7 januari 2005

1. Inleiding

In hoofdstuk 2 van de Programmabegroting 2005 en daarvoor ook in de Voorjaarsnota 2004 is de volkomen onverwachte afname van de omvang van het motorrijtuigenpark in 2003 in de provincie Utrecht beschreven. De afname is veroorzaakt door een ‘administratieve’ verhuizing van leasemaatschappij Hiltermann Lease van Utrecht naar Flevoland. In 2003 is de leasemaatschappij Hiltermann Lease (Nieuwegein) gefuseerd met Interleasing BV (Amstelveen). Een nieuwe maatschappij ontstond met de naam Athlon Car Lease (top 10 leasemaatschappij). De statutaire hoofdplaats is daarmee verplaatst van Nieuwegein naar Almere. Het bedrijf heeft nog steeds een vestiging in Nieuwegein. Het gaat dus om een administratieve verhuizing. Met de verhuizing zijn ongeveer 4.500 auto’s administratief verhuisd ten aanzien van de MRB. Ruwweg is dit een jaaropbrengst van € 650.000 – € 1.000.000.

Alhoewel het voor Hiltermann Lease in de praktijk slechts een administratieve verhuizing betreft (het kantoor in Nieuwegein blijft gehandhaafd, maar onder een andere naam) betekent één en ander voor de Provincie Utrecht een aanzienlijke financiële tegenvaller.

Waar de Provincie Utrecht nu geconfronteerd wordt met een tegenvaller, zou zij in de toekomst eventueel verder geconfronteerd kunnen worden met een overeenkomstige tegenvaller maar ook met een meevaller. In het verleden hadden we met name meevallers: in 1999 was er sprake van een fiscale verhuizing van een grote leasemaatschappij van Noord-Brabant naar Utrecht. Dit is overigens later weer teruggedraaid. In 2002 kregen we er door de provinciale grenswijziging een aantal leasemaatschappijen bij.

In het licht van het voorgaande blijken de **risico’s** in de ontvangsten uit de MRB in de praktijk hoger te zijn dan ingeschat. In deze notitie wordt dit financiële risico van de provincie Utrecht geïnventariseerd en wordt beschreven wat de eventuele consequenties zijn voor het provinciale financiële beleid.

De conclusies zijn als volgt:

1. Het administratieve vertrek van een leasemaatschappij maakt ons bewust van het feit dat er in de ramingen een incidentele component zit. We lopen het risico dat leasemaatschappijen vertrekken uit de provincie, maar evenwel is het ook mogelijk dat leasemaatschappijen zich juist vestigen in de regio. Beide mogelijkheden hebben zich de afgelopen jaren voorgedaan, maar het betrof hier wel administratieve verhuizingen. Het is zaak deze ontwikkelingen in de gaten te houden.

2. Bij het bepalen van de vestigingsplaats van de leasemaatschappijen speelt de MRB een bescheiden rol. Van groter belang zijn andere factoren zoals bereikbaarheid en beschikbaarheid alsmede de prijs van bedrijfsruimte.

In de navolgende paragrafen wordt beschreven hoe we aan deze conclusies gekomen zijn. Allereerst wordt echter ingegaan op de technische aspecten van de heffing zelf ten aanzien van leasing.

2. MRB en leasing

De belastingheffing van de motorrijtuigenbelasting geschiedt door de Belastingdienst (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting). Op basis van de Wet MRB 1994 is de belastingheffing gebaseerd op het houderschap van de kentekens.

In de praktijk worden twee vormen van leasing onderscheiden: operational leasing en financial leasing. Bij operational leasing is er sprake van huur en blijft de leasemaatschappij (juridisch) eigenaar van de auto. De leasemaatschappij wordt daarom aangeslagen voor de MRB. In dat geval is de vestigingsplaats van de maatschappij van belang. Bij financial leasing wordt de lessee juridisch en economisch eigenaar en aangeslagen voor de MRB. In dat geval is de vestigingsplaats van de lessee van belang. Iemand uit de provincie Utrecht die een financial lease aangaat met een leasemaatschappij uit een andere provincie wordt aangeslagen voor de MRB door de provincie Utrecht. Gaat dezelfde persoon een operational lease aan dan wordt de leasemaatschappij aangeslagen door de andere provincie. Bij vrijwel alle leasemaatschappijen is de operational lease het meest prominent.

3. Leaseauto's in de provincie Utrecht

Volgens informatie van de branche-organisatie Vereniging van Nederlandse Autoleasemaatschappijen (VNA), blijkt dat er in Nederland zo'n 780.000 lease-auto's rondrijden, waarvan circa 517.000 personenauto's. Dit betreft zo'n 7,5 % van de 6.855.000 in Nederland per 1 januari 2004 rondrijdende aantal personenauto's. Uit gegevens van de VNA (80 leden met 92,5% van de leasemarkt) valt op te maken dat hiervan circa 88% wordt aangeslagen op naam van de leasemaatschappijen. De overige 12% wordt aangeslagen op basis van de tenaamstelling van het kenteken. In Nederland worden derhalve ongeveer 455.000 personenauto's aangeslagen op naam van de leasemaatschappij.

Het is dit aantal personenauto's dat kan zorgen voor plotselinge schokken in de Utrechtse ontvangsten uit de MRB en voor flinke verschuivingen in de ontvangsten tussen provincies onderling. Door de provincie Utrecht zijn de belangrijkste administratief en/of fiscaal in de provincie Utrecht gevestigde leasemaatschappijen benaderd met de vraag hoe groot hun personenautobestand is en op welke basis dit bestand door de Belastingdienst wordt aangeslagen: op naam van de leasemaatschappij of op naam van de lessee. In de provincie Utrecht zijn 5 leasemaatschappijen uit de top 10 gevestigd.

Naam leasemaatschappij gevestigd in provincie Utrecht	Landelijke Top 10 notering	Aantal personenauto's geregistreerd op naam van de maatschappij
Terberg-leasing	7	20.000
ARMA BV (Arval)	8	16.500
Business Lease	10	12.000
Kroymans Financial Services (Arm Autoleasing BV)	9	9.200
Overlease		* 9.000
DaimlerChrysler BV/Mercedes Benz BV	4	Alles op naam van de klant
Dutchlease		2.500
MKB-lease		1.950
Prisma Car-lease		1.000
Vitesse Auto-lease		350
Totaal grote leasemaatschappijen		72.500

* geen opgave: eigen schatting

Uit deze gegevens blijkt dat van de personenauto's van de grotere 'Utrechtse' leasemaatschappijen er

ongeveer 72.500 personenauto's worden aangeslagen op naam van de leasemaatschappij. Dat is 14% van het totale personenautobestand van de provincie Utrecht.

4. Vestigingsplaats

Uit de top 10 van de nationale leasemaatschappijen zijn er, zoals aangegeven in vorige paragraaf, 5 maatschappijen die in de provincie Utrecht hun hoofdvestiging hebben. De overigen zijn gevestigd in Flevoland (2), Noord-Brabant, Gelderland en Zuid Holland. Opvallend genoeg zijn er geen top 10 maatschappijen gevestigd in de provincie Noord Holland, waar de opcenten het laagste zijn. Dat wijst er op dat de hoogte van de MRB geen doorslaggevende rol heeft in het bepalen van de vestigingsplaats. De meeste telefonisch benaderde leasemaatschappijen beamen dit. Verhuizen wegens de MRB wordt volgens één van hen pas aantrekkelijk als er sprake is van een vloot van enkele tienduizenden auto's. Utrecht is als vestigingsplaats gekozen vanuit een historisch gegeven, de eigenaar komt er vandaan, of vanwege de gunstige centrale ligging. Twee van de maatschappijen verhuizen op korte termijn **binnen** de provincie.

Voor de belastingdienst kan niet zomaar worden veranderd van vestigingsplaats. Het openen van een postbusnummer is niet voldoende. Artikel 4 van de Algemene Wet Rijksbelastingen (AWR) is hier van toepassing. Dat houdt in dat de leasemaatschappij echt haar hoofdactiviteiten moet verplaatsen. Dat betekent dus een fysieke verhuizing met alle bijkomende kosten. Er zal dus niet zomaar worden verhuisd. In 1998 speelde de kwestie rondom Toplease. Deze in Breda gevestigde leasemaatschappij werd overgenomen door de in Utrecht gevestigde Fortis bank. De belastingdienst hief daarop zonder nadere informatie de opcenten volgens het tarief van de provincie Utrecht. Toplease ging hiertegen succesvol in beroep en beriep zich op Artikel 4: zij waren namelijk nog steeds een zelfstandige juridische eenheid met de hoofdwerkzaamheden in Breda.

Zoals gesteld is de hoogte van de MRB een kostenfactor voor de leasemaatschappijen maar op zich geen doorslaggevende factor bij het bepalen van de vestigingsplaats. Zouden leasemaatschappijen alleen op de MRB afgaan dan nemen zij bovendien een risico aangezien de tarieven de laatste jaren aan het verschuiven zijn. De noordelijke provincies zijn de afgelopen jaren behoorlijk gestegen en de provincies Zuid Holland en Gelderland hebben een flinke sprong gemaakt (zie bijlage). Het is onduidelijk hoe dit zich verder zal ontwikkelen. Speculeren hierop is zondermeer riskant.

Kortom: de MRB is een kostenfactor maar niet de belangrijkste. Er zijn andere factoren die meer van invloed zijn op de keuze van de vestigingsplaats, bijvoorbeeld de bereikbaarheid en bedrijfsruimte.

5. Conclusies

1. Het administratieve vertrek van een leasemaatschappij maakt ons bewust van het feit dat er in de ramingen een incidentele component zit. We lopen het risico dat leasemaatschappijen vertrekken uit de provincie, maar evenwel is het ook mogelijk dat leasemaatschappijen zich juist vestigen in de regio. Beide mogelijkheden hebben zich de afgelopen jaren voorgedaan, maar het betrof hier wel administratieve verhuizingen. Het is zaak deze ontwikkelingen in de gaten te houden.

2. Bij het bepalen van de vestigingsplaats van de leasemaatschappijen speelt de MRB een bescheiden rol. Van groter belang zijn andere factoren zoals bereikbaarheid en beschikbaarheid alsmede de prijs van bedrijfsruimte.

Bijlage : Top 10 leasemaatschappijen in Nederland

Bron: VNA jaarcijfers 2003

leasemaatschappij	categorie	moederorganisatie
1 LeasePlan Nederland NV	U, B	ABN AMRO
2 ING Car Lease	U, B	ING
3 Athlon Car Lease	U, NB	Athlon Holding NV
4 DaimlerChrysler Services BV	M, NB	DaimlerChrysler
5 De Lage Landen Translease BV	U, B	Rabobank
6 Unilease BV	U, NB	Athlon Holding NV, ABN AMRO
7 Terberg Leasing BV	U, NB	Terberg Beheer, ABN AMRO
8 ARMA BV	U, NB	ARMA Beheer BV
9 Kroymans Financial Services	U, NB	Kroymans A.R.M.-Stokvis Group
10 Business Lease BV	U, NB	AutoBinck Holding NV

bron: VNA Kwartaalenquête

U = Universeel, M = Merkgebonden, B = Bankgebonden, NB = Niet-bankgebonden

Bijlage: MRB tarieven

Tarieven opcenten MRB in 12 provincies

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Groningen	53,5	54,1	55,6	61,3	62,7	63,6	65,8	68,0	75,0
Friesland	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	58,6	60,1	65,0
Drenthe	61,4	59,7	60,9	61,9	63,2	64,8	66,9	69,0	76,3
Overijssel	57,7	59,8	62,0	65,0	66,8	68,1	70,3	72,0	73,0
Gelderland	56,3	57,5	58,8	58,5	59,9	61,5	64,3	76,6	75,4
Flevoland	50,8	52,1	52,4	53,8	55,1	57,4	59,8	61,4	62,3
Utrecht	56,8	59,1	60,4	61,7	62,9	64,0	65,2	68,6	71,7
Noord-Holland	52,8	52,8	52,8	52,8	44,7	44,7	44,7	52,7	52,7
Zuid-Holland	57,5	57,5	57,5	58,5	58,5	59,7	61,2	71,8	72,4
Zeeland	59,6	61,1	61,9	62,2	63,6	65,2	66,7	69,3	70,3
Noord-Brabant	57,5	57,5	57,5	58,4	59,5	63,3	66,3	68,1	69,2
Limburg	51,9	52,9	54,0	56,1	58,2	60,4	62,6	67,0	71,3
Gemiddeld tarief	55,5	56,2	57,0	58,4	58,8	60,3	62,7	67,0	69,6
Maximum tarief		68,9	72,3	76,0	80,0	84,8	89,9	94,7	99,0